

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Центр післядипломної освіти

(повна назва факультету)

Кафедра фінансів

(повна назва кафедри)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри _____

(підпис)

д.е.н., доцент Баранова В.Г.

(прізвище та ініціали)

« _____ » _____ 2015 року

Дипломна робота

спеціаліст

(освітньо-кваліфікаційний рівень)

з теми «Прямі податки в системі державного регулювання доходів юридичних і фізичних осіб»

Виконав: слухач 2 курсу, групи 201
спеціальності

7.03050801 «Фінанси і кредит»

(шифр і назва спеціальності)

Калуцька К. В.

(прізвище та ініціали)

Керівник _____

Коцюрубенко Г. М.

(прізвище та ініціали)

Рецензент _____

Гомонюк В. І.

(прізвище та ініціали)

ОДЕСА - 2015 року

АНОТАЦІЯ

Предметом роботи є специфічна сфера економічних відносин, які виникають між державою, з одного боку, та юридичними і фізичними особами, з іншого, в процесі перерозподілу частини вартості національного продукту з метою регулювання макроекономічних процесів та економічної поведінки окремих юридичних та фізичних осіб.

Об'єктом дослідження є прямі податки (а саме податок на прибуток підприємств та податок на доходи фізичних осіб), їх функціонування та вплив на діяльність та доходи юридичних та фізичних осіб в Україні.

Метою дипломної роботи є аналіз тенденцій функціонування і розвитку теорії та практики прямого оподаткування в регулюванні доходів юридичних та фізичних осіб, формуванні доходної частини бюджету України, розробці шляхів його подальшого реформування та вдосконалення.

За результатами дослідження сформульовані висновки: реформа оподаткування, введення Податкового кодексу в цілому позитивно впливають на доходи та ділову активність юридичних та фізичних осіб, проте необхідно продовжити реформування у частині зниження загального податкового навантаження, зміни структури податкових вимог підприємствам, покращення податкового клімату, вдосконалення виконання фіскальної та регулюючої функцій податків.

Одержані результати можуть бути використані в реформуванні системи оподаткування доходів юридичних та фізичних осіб, що дозволить підвищити ефективність справляння податків в Україні.

Рік виконання дипломної роботи _____ 2015 _____

Рік захисту роботи _____ 2015 _____

Ключові слова: Податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб.

Дипломна робота містить 107 сторінок, 12 таблиць, 18 рисунків, список літератури з 56 найменувань, 3 додатки.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. Теоретичні основи прямого оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб.....	8
1.1. Економічна сутність прямого оподаткування доходів.....	8
1.2. Нормативно-законодавче забезпечення оподаткування доходів юридичних та фізичних осіб.....	17
1.3. Теоретичні засади розвитку податкового регулювання доходів.....	28
2. Аналіз сучасного стану прямого оподаткування доходів в Україні.....	35
2.1. Моніторинг надходжень прямих податків до Зведеного та місцевих бюджетів в Україні.....	35
2.2. Оцінка ефективності регулюючої функції прямих податків в сучасних умовах України.....	42
2.3. Аналіз ролі прямого оподаткування юридичних та фізичних осіб в системі податкового регулювання на прикладі Головного управління ДФС в Одеській області.....	54
3. Шляхи удосконалення оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб в Україні.....	61
3.1 Зарубіжний досвід прямого оподаткування та можливості його застосування в Україні.....	61
3.2 Основні напрями реформування прямого оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб в Україні.....	74
ВИСНОВКИ.....	83
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	88
ДОДАТКИ.....	94

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. На сьогодні більшість податків в Україні виконують переважно покладену на них фіскальну функцію, що зумовлено важким економічним становищем в державі: більшість підприємств не працює чи працює на півсили, життєвий рівень населення продовжує падати, збільшується кількість безробітних та малозабезпечених.

Такі обставини призводять до того, що для виконання покладених на державу функцій потрібно значно збільшувати бюджетні видатки, тобто наповнювати доходну частину бюджету.

Прямі податки мають важливе значення в системі оподаткування, тому як податкові надходження до Зведеного бюджету України становлять суттєву частку. На відміну від країн Західної Європи, де більшу частину надходжень становить податок з фізичних осіб, у нас одним з головних наповнювачів бюджету можна вважати податок з прибутку підприємств.

Однією з вимог до податкової системи України, на даному етапі розвитку, а також до кожного з її податків, в даному випадку - до прямих податків, є забезпечення необхідних темпів економічного розвитку і стабілізація прогресивних економічних процесів: залучення і підтримка інвестицій в окремих галузях шляхом поетапного зниження ставок податку та розвитку малого і середнього бізнесу, тобто поступове переведення прямих податків з фіскальної функції, яку вони виконують ще з часів командно-адміністративної системи, до виконання ними регулюючої функції. Таким чином необхідно поступово привести податкову систему України до зразків країн з розвинутою ринковою економікою, де ці податки виконують функцію стимулювання.

В останні роки в Україні чітко прослідковується спроба забезпечити сприятливі умови для структурної перебудови економіки. Але після прийняття Податкового кодексу, який спричинив низку суперечок і дискусій, а також став ефективним інструментом для стягнення штрафів, ситуація для

підприємств та підприємців значно погіршилась. Це все наштовхує на необхідність дослідження усіх аспектів впливу прямих податків на доходи юридичних та фізичних осіб та шляхів їх оптимізації, виявляючи проблеми податкової системи України і пропонуючи способи їх усунення з врахуванням досвіду економічно розвинутих країн світу.

Саме тому теоретичне обґрунтування та розробка методів практичної реалізації сутності, форм та методів регулюючого впливу прямих податків на різні сфери економіки та на доходи окремих суб'єктів господарювання та фізичних осіб в умовах розбудови ринкових відносин набуває суттєвого значення і визначає актуальність теми дипломної роботи.

Вивченням питань реформування української податкової системи на основі досвіду економічно розвинутих країн займалися такі вітчизняні вчені: В. Андрущенко, З. Варналій, О. Василик, В. Геєць, В. Козаченко, П. Мельник, В. Нусінов, А. Соколовська, Н. Хорошаєв та інші.

Проте існує необхідність систематизації отриманих результатів та подальшого дослідження окремих сфер впливу прямих податків та їх регулюючого значення в системі державного управління.

Мета дослідження полягає в аналізі тенденцій функціонування і розвитку теорії та практики прямого оподаткування в регулюванні доходів юридичних та фізичних осіб, формуванні доходної частини бюджету України, розробці шляхів його подальшого реформування та вдосконалення.

В роботі поставлено такі завдання:

- розкрити економічну сутність прямих податків та їх значення для регулювання соціально – економічних процесів у суспільстві;
- дослідити теоретичні засади розвитку податкового регулювання доходів;
- провести моніторинг надходжень прямих податків до Зведеного та місцевих бюджетів в Україні;
- проаналізувати ефективність реалізації регулюючої функції прямих податків в сучасних умовах України;

- розглянути зарубіжний досвід здійснення прямого оподаткування та з'ясувати можливості його використання в Україні;
- визначити основні напрями вдосконалення прямого оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб в Україні.

Предмет дослідження - специфічна сфера економічних відносин, які виникають між державою, з одного боку, та юридичними і фізичними особами, з іншого, в процесі перерозподілу частини вартості національного продукту з метою регулювання макроекономічних процесів та економічної поведінки окремих юридичних та фізичних осіб.

Об'єкт дослідження - прямі податки, їх функціонування та вплив на діяльність та доходи юридичних та фізичних осіб в Україні. Аналіз охоплює характеристику податку на прибуток підприємств, податку на доходи фізичних осіб та інших прямих податків і зборів.

Методологічну основу виконаного дослідження склали теоретичні розробки в галузі економічної науки, праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених з проблем сутності і механізму дії податків, а також законодавчі акти Верховної Ради, декрети і постанови Кабінету Міністрів, звітні матеріали Державної фіскальної служби, статистичні матеріали Держкомстату України, матеріали наукових конференцій і семінарів з проблем реформування податкової системи і наповнення державного бюджету.

Теоретичне значення дипломної роботи полягає у визначенні особливостей податкового регулювання доходів юридичних та фізичних осіб в Україні на основі проведеного аналізу системи прямого оподаткування в сучасних умовах в Україні, аналізу його нормативно-правового забезпечення.

Практичне значення дипломної роботи полягає у підготовці рекомендацій щодо вдосконалення прямого оподаткування в Україні. В результаті проведеного дослідження запропоновано наступні заходи:

- 1) удосконалити дію прямих податків, тобто диференціювати їх ставки, що дозволить уникнути різкого скорочення бюджетних коштів;

- 2) у механізмі сплати ПДФО запровадити неоподатковуваний мінімум на рівні прожиткового мінімуму для всіх категорій платників;
- 3) впровадити застосування єдиного соціального податку замість існуючої складної системи нарахувань на фонд оплати праці;
- 4) переглянути перелік і кількість податкових пільг з податку на прибуток підприємств, забезпечити ефективну систему контролю за цільовим використанням пільг та передбачити відповідальність керівників підприємств і установ за нецільове використання;
- 5) стимулювати розвиток виробництва шляхом зменшення оподаткованого доходу на суму доходів одержуваних від власних запатентованих винаходів, на суму прибутку, використаного на реконструкцію і модернізацію активної частини виробничих фондів, на витрати пов'язані з енергозбереженням.

Обсяг і структура роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаної літератури та додатків. Її обсяг становить 107 сторінок, що містить 12 таблиць, 18 рисунків, 3 додатки на 14 сторінках. Список використаних джерел – 56 найменувань.

У першому розділі «Теоретико-методичні основи прямого оподаткування юридичних та фізичних осіб» розглянуто наукові підходи до визначення економічної сутності прямих податків, особливості прибуткового оподаткування, визначені в Податковому кодексі України, та податкові важелі регулювання доходів.

У другому розділі «Аналіз сучасного стану прямого оподаткування доходів в Україні» проаналізовано динаміку наповнення Державного та місцевих бюджетів в Україні за рахунок прямих податків, їх ефективність та вплив на доходи юридичних та фізичних осіб.

У третьому розділі «Шляхи удосконалення оподаткування доходів в Україні» узагальнено зарубіжний досвід прямого оподаткування в іноземних країнах, проаналізовано можливість його застосування в сучасних умовах

України. Також наведено основні напрями вдосконалення прямого оподаткування доходів юридичних і фізичних осіб в Україні.

ВИСНОВКИ

Згідно чинного законодавства України, податком є обов'язковий, безумовний платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників податку відповідно до Податкового кодексу.

Прямі податки – це податки, які справляються в процесі придбання й акумуляції матеріальних благ, визначаються розміром об'єкта оподаткування та включаються в ціну товару й сплачуються виробником або власником. В Україні справляються наступні прямі податки: податок на прибуток підприємств; податок на доходи фізичних осіб; рентна плата; податок на майно та ін.

Порівняно з непрямими прямі податки більш справедливі, оскільки враховують дохідність платника і стягуються саме на стадії отримання доходу. Прямі податки виступають дійовим фінансовим регулятором доходів платників, інвестицій, нагромадження капіталу, ділової активності, сукупного споживання тощо. Отже, прямі податки об'єктивно більшою мірою володіють стимулюючими можливостями щодо безпосередніх товаровиробників. Їх вплив на відтворювальні процеси здійснюється безпосередньо, через зменшення чи збільшення прибутку (доходу), який залишається в розпорядженні платників податків. З точки зору макроекономіки, регулюється як інвестиційний, так і споживчий попит та пропозиція.

На сьогодні в Україні чинне податкове законодавство залишається певною мірою нерегульованим, і основні функції податку на прибуток та податку на доходи фізичних осіб – стимулююча і регулююча – спрацьовують недостатньо.

Нині системи прямого і непрямого оподаткування в Україні забезпечують приблизно рівні обсяги податкових надходжень, хоча раніше домінуючою була частка непрямого оподаткування. Частка прямих податків з юридичних осіб в останні роки зменшується, і в 2014 р. становила близько 11%, з фізичних осіб залишається без змін – 2%. В 2014 р. до державного

бюджету надійшло 39,9 млн. грн. податку на прибуток підприємств, що на 26% менше відповідного показника 2013 р. Таке зменшення було пов'язано з авансовою сплатою податку, з огляду на результати попереднього року. Від'ємну динаміку надходжень податку на прибуток показали підприємства усіх форм власності.

Податок на доходи фізичних осіб продовжує зберігати позицію найвагомішого за обсягом джерела дохідної частини місцевих бюджетів – 61,9 % від загальних надходжень місцевих бюджетів. Надходження цього податку у 2014 р. склали 62,6 млрд. грн., що на 3,1 % менше за відповідний показник минулого року.

Значну кількість надходжень до бюджету недоотримано за рахунок надання податкових пільг. Найбільш масштабні обсяги втрат бюджету в 2014 р. внаслідок пільгового оподаткування спостерігаються по таких видах податків: податок на додану вартість, податок на прибуток підприємств та плата за землю. Така тенденція призводить до зменшення обсягів державних фінансів, недофінансування програм соціально-економічного розвитку країни і неспроможності держави виконувати свої функції.

Загальні втрати Зведеного бюджету від надання податкових пільг у 2014 році дорівнюють 69,1 млрд. грн, цей показник має тенденцію до зниження порівняно з попередніми роками.

В Одеській області за 2014 рік до Державного бюджету надійшло податку на прибуток – 651,6 млн. грн., що на 2% більше показника минулого року. Надходження податку на доходи фізичних осіб складає 3025,8 млн. грн., темп росту до відповідного періоду минулого року – 104,1%.

Провівши аналіз прямого оподаткування юридичних та фізичних осіб, можемо зробити висновок, що реформа оподаткування, введення Податкового кодексу в цілому позитивно впливають на доходи та ділову активність юридичних та фізичних осіб, хоча остаточні підсумки підводити ще рано.

Також не варто ігнорувати незавершеність реформ та ті питання, що лишаються невирішеними. Це стосується податкових пільг. Для того, щоб податкові пільги стали ефективним інструментом податкового стимулювання, проводячи податкову політику, необхідно:

- 1) унеможливити вибірковий характер надання податкових пільг;
- 2) порядок формування пільгового податкового портфелю затверджувати в законодавчому порядку центральною владою;
- 3) не допускати неекономічного примушення й обов'язковості застосування податкових пільг.

Податкова система України має суттєві вади і є набагато обтяжливішою як для ведення бізнесу, так і для споживчого попиту порівняно з податковими системами країн ЄС. Вона має бути реформована у частині зниження загального податкового навантаження, зміни структури податкових вимог підприємствам, покращення податкового клімату, вдосконалення виконання фіскальної та регулюючої функцій податків, реорганізації самої податково-митної служби і та ін. Причому орієнтуватися потрібно на динамічні трансформації, що спостерігаються у країнах – нових членах ЄС, які є одними з головних конкурентів України на світових ринках товарів і капіталів. Зокрема, в межах завдання підвищення фіскальної ефективності податкової системи необхідно запровадити додаткові заходи щодо збільшення доходів бюджету, уникнувши при цьому посилення фіскального навантаження на високотехнологічні галузі економіки.

Для цього необхідно:

- 1) Впровадити стимулюючу модель податку на прибуток. Для того, щоб активізувати інвестиційну діяльність, необхідно запровадити відповідну модель адміністрування цього податку. Для прикладу, в розвинених європейських країнах ставки податку досить високі (25-35%), проте вони застосовуються лише для тієї частини прибутку, яку акціонери бажають вилучити (тобто отримати в якості дивідендів). Для частини прибутку, яку підприємство планує

інвестувати, діють спрощені податкові режими у формі знижених податкових ставок на прибуток, або загалом звільнення від оподаткування тієї частини податку на прибуток, яку підприємство реінвестує у модернізацію. Таким чином, доцільнішим є не зниження ставки податку, а запровадження податкової «вилки». Для тієї частини прибутку яка спрямовується на виплату дивідендів, було б доцільним залишити ставку у розмірі 18%, а для частини прибутку, що реінвестується в модернізацію основних фондів, – знизити до 16%.

- 2) Комплекс податкових стимулів, серед яких поширеними є:
- знижені (пільгові) ставки податку на прибуток як менш затратна для держави альтернатива податковим канікулам;
 - інвестиційний податковий кредит, у формі спрямування нарахованого податку на інвестиційні цілі;
 - податкова знижка, тобто зменшення бази оподаткування шляхом включення витрат на інвестиційні цілі до валових витрат;
 - розширення можливості застосування прискореного методу амортизації;
 - амортизаційна премія, що передбачає можливість віднесення на валові витрати додаткового відсотка вартості основних засобів;
 - знижена ставка відрахувань до соціальних фондів з фонду оплати праці працівників, зайнятих науково-дослідними розробками.

Щодо податку на доходи фізичних осіб, можна зробити висновок, що як фіскальний, так і соціально-регулюючий потенціал податку на доходи фізичних осіб не використовується в повному обсязі. Недоотримання податкових надходжень від сплати податку відбувається завдяки нерівномірності розподілу податкового навантаження як за шкалою доходів, так і за їхніми джерелами. Важливим напрямом реалізації справедливого оподаткування виступає процес легалізації доходів фізичних осіб. Залучення до оподаткування прихованих доходів у подальшому дозволить розширити

кількісний вимірник об'єкта оподаткування та реалізувати соціальну спрямованість механізму пільгового оподаткування доходів фізичних осіб. Доцільним для України є застосування зарубіжного досвіду, а саме:

- 1) врахування сімейного стану, кількість працюючих у сім'ї;
- 2) наявність дітей та утриманців тощо, які широко використовуються у розвинутих країнах.

Домінуючим завданням реалізації податкової політики держави в цьому напрямі має стати комплексне поєднання загальнодержавних інтересів з інтересами суб'єктів господарювання, що виражається в рівноцінному забезпеченні таких критеріїв оптимізації податкової системи, як фіскальна достатність, економічна ефективність та соціальна справедливість.

Основними напрямками удосконалення оподаткування доходів фізичних осіб є такі:

- 1) введення нового глобального підходу щодо визначення об'єкта оподаткування; впровадження нових законодавчих норм по надання податкових пільг;
- 2) здійснення росту фіскальної ефективності і соціальної справедливості податку;
- 3) впровадження нових форм і методів адміністрування податку на доходи фізичних осіб.

Таким чином, можна стверджувати, що як фіскальний, так і соціально-регулюючий аспект дослідження податку на доходи фізичних осіб залишається надалі недосконалим і потребує поступового та послідовного реформування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Історія оподаткування / [Ярошенко Ф. О., Мельник П. В., Андрущенко В. Л., Мельник В. М.]. – Ірпінь : Національна академія ДПС України, 2009. – 242 с. 12с
3. Андрущенко В.Л. Фінансова думка Заходу: Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів. – Львів: Каменяр.- 2010.- 212с.
4. Навчальні матеріали онлайн [Електронний ресурс]: - Режим доступу: http://pidruchniki.com/10560412/pravo/klasifikatsiya_podatkiv
5. Луніна І.О., Фролова Н.Б. Ефективність оподаткування споживання в Україні // Фінанси України. – 2007 р., №1. – С.23.52
6. Єфименко Т. І., Соколовська А. М. Нові підходи до адміністрування податків // Фінанси України. – 2011. – № 10. – С. 3–15.34
7. Податкові новації в контексті економічних реформ : матеріали науково-практичної конференції / Східноукраїнський національний університет ім. Даля. – Луганськ, 2010. – 112 с.
8. Ільєнко Р. В. Податкова політика держави: виклики, завдання, перспективи / Р. В. Ільєнко //Актуальні проблеми економіки. – 2011. - №4. – С. 211-216.
9. Бандурка Ю.М. Податкове право / Ю.М.Бандурка, В.Д. Понікаров, С.М. Попова.-Київ.-2012.- 320с.
10. Іванов Ю. Б. Податкова система : підручник / Ю. Б. Іванов, Крисоватий А. І., О. М. Десятнюк. – К. : Атіка, 2006. – 920 с. 2с
11. Львівської комерційної академії / ред. кол. : Г.І. Башнянин, В.В. Апопій В.В., О.Д. Вовчак та ін. – Сер. Економічна. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2010.– Вип. 33. – С. 42-46.

12. Фінансова реструктуризація в Україні: проблеми і напрями / В.Федосов, В.Опарін, С.Львовчкін // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga_rex1/72/21/
13. Мельник В.М., Пенякова Г.Л. Механізм прямого оподаткування у фінансовій теорії/ В.М.Мельник, Г.Л.Пенякова// Фінанси України, 2009.- 5. - С.66-77
- 14.Ткаченко Т. Порівняльний аналіз податкового навантаження в економіці України та країнах з розвинутою ринковою економікою // Формування ринкової економіки в Україні. - 2009. - Вип. 19. - с. 460-464.
15. Мединська Т.В. Теоретико-методологічні підходи до визначення податкового навантаження / Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 22-23 жовтня 2009 р. – Тернопіль : Вид-во ТНЕУ, 2009. – С. 232-236.
16. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних країн / В.Л. Андрущенко, О.Д. Данілов. - К. : Комп'ютерпрес, 2009.
17. Пріоритети реформування податкової політики України: як перейти від фіскалізму до стимулювання ділової активності? -К.: НІСД, 2010. - 80 с.
18. Іванов Ю. Б. Регулятивний потенціал податкової системи України : [монографія] /Ю. Б. Іванов. – Харків, 2009. – 335 с.
19. Коротун В. І. Соціально-економічні аспекти податкового регулювання в Україні/ В.І.Коротун// Часопис економічних реформ.- 2011.-№ 4.-с.15
20. Сидорович М.Я. Особливості моделювання надходжень податку на прибуток підприємств на сучасному етапі розвитку фінансової системи України / М.Я. Сидорович // Наукові записки. – Т. 107. Економічні науки. – 2010. – С. 78-85.
21. Закон України ВРУ № 1621-VII від 31.07.2014 «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів

- України» [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
http://kodeksy.com.ua/norm_akt/source /1621-VII-31.07.2014.htm
22. Бібліотека економіста онлайн [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<http://library.if.ua/book/24/1738.html>
23. Портал ЛІГА: ЗАКОН [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/DG150005.html
24. Бухучёт в Украине [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<http://www.buhoblik.org.ua/nalogi/nalog-na-doxody-fizicheskix-licz/2286-opodatkovannya-vigrashiv-ta-priziv.html>
25. FINBALANCE: незалежне Інтернет-видання про фінанси та економіку України й світу [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<http://finbalance.com.ua/news/Osnovni-zmini-v-pensiyniy-sistemi-na-2015-rik->
26. Правознавство [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
http://pravoznavstvo.at.ua/publ/podatki_ta_zbori/podatkova_socialna_pilga_v_2015_roci/14-1-0-203
27. Юткина Т.Ф. Налоги и налогообложение: Учебник. 2-е изд., перероб. и доп. / Т.Ф. Юткина – М.: ИНФРА-М, 2002. – 576 с.
28. Пенякова Г.Л. Структура вітчизняної підсистеми прямих податків та їх бюджетоутворююча роль/ Г.Л. Пенякова// Наукові праці НДФІ, 2010.- Вип.2(51). - С.42-51
29. Тищук Т. А. Економіка України у 2011 році: прогноз динаміки, виклики та ризики / Т. А. Тищук, Ю. М. Харазішвілі, О. В. Іванов; за заг. ред. Я. А. Жаліла.//– К. : НІСД, 2011. – 88 с.
30. Угровецький О.П. Система оподаткування в Україні: становлення, адміністрування, реформування: монографія / О.П. Угровецький. - Х.: Золота миля, 2009. - 326 с.
31. Журнал «Ефективна економіка» [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>

32. Современный толковый налоговый словарь / сост. А.В. Началов. - М., 2006 – 480 с.]
33. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/webnavigator/economy>
34. Иванов Ю.Б. Податковий менеджмент : Навчальний посібник / Ю.Б. Иванов, А.І. Крисоватий, А.Я. Кізіма, В. В. Карпова. – Київ: Знання , 2008. – 525с.].
35. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/uk/index>
36. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
37. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua/news/558/>
38. Податкове регулювання в умовах депресивних регіонів : [монографія] / [колектив авторів] ; [за ред. Т. В. Калінеску]. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2011. – 312 с.
39. Державна фіскальна служба України [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/>
40. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій [Електронний ресурс]: - Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files//publications/Policy_papers/German_advisory_group/2013/PP_03_2013_ukr.pdf
41. Лондар С.Л. Моделювання надходжень із податку на прибуток підприємств в умовах українського економічного середовища / С. Л. Лондар // Фінанси України : журнал. – 2010. –№ 12. – С. 12-20.
42. Конторщикова О. Податковий менеджмент як інструмент мінімізації податкових платежів // Економіка, фінанси, право. – 2006. – №8. – С.25-27.
43. Професійна юридична система МЕГА-НаУ [Електронний ресурс]: - Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/>

44. Лекції онлайн [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<http://lektsii.com/>
45. Територіальні органи ДФС в Одеській області [Електронний ресурс]: -
Режим доступу: <http://od.sfs.gov.ua/diialnist/plani-ta-zviti-roboti/184760.html>
46. Безкоштовна електронна бібліотека [Електронний ресурс]: - Режим
доступу: <http://www.uk.xlibx.com/>
47. Група всесвітнього банку DOING BUSINESS [Електронний ресурс]: -
Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/>
48. Мединська Т.В. Зарубіжний досвід податкового стимулювання
інноваційної діяльності / Вісник Львівської комерційної академії / ред.
кол. : Г.І. Башнянин, В.В. Апопій В.В., О.Д. Вовчак та ін. – Сер.
Економічна. – Львів : Вид-во Львівської КА, 2010.– Вип. 33. – С. 42-46.
49. Андрущенко В.Л. Податкові системи зарубіжних країн / В.Л.
Андрущенко, О.Д. Данілов. - К. : Комп'ютерпрес, 2004.
50. Портал про інвестиції [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<http://investycii.org/investuvanya/ekonomika/harmonizatsiya-podatkovyh-system.html>
51. Портал новин [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<https://ukr.media/politics/229645/>
52. Податкові новації в контексті економічних реформ : матеріали
науково-практичної конференції / Східноукраїнський національний
університет ім. Даля. – Луганськ, 2010. – 112 с.
53. Фінансова аналітика [Електронний ресурс]: - Режим доступу:
<http://www.finalearn.com/lifers-782-1.html>
54. Любченко. О. Господарські відносини суб'єктів підприємництва
збалансовано / О. Любченко // Вісник податкової служби України. –
2011. – № 4. – 4 – 7с.
55. Податкова реформа – виклик для України [Електронний ресурс]: –
Режим доступу: <http://gazeta.dt.ua>

56. Податкове інвестиційне кредитування [Електронний ресурс]: –

Режим доступу: <http://ecolib.com.ua>